

Samenvatting

Het college heeft besloten om ter nagedachtenis aan oud-raadslid Bèr Kraft, een plaquette te laten vervaardigen bestemd voor de trappenhal naar de raadszaal. De heer Kraft is in de Tweede Wereldoorlog, evenals zijn collega-raadslid, Jo Lokerman, actief geweest in het verzet en vermoord door de Nazi's. Voor de heer Lokerman is reeds een plaquette in de trappenhal aangebracht. Dit eerbetoon wordt nu ook aan de heer Kraft verleend.

Beslispunten

Het college besluit om ter nagedachtenis aan oud-raadslid Bèr Kraft een plaquette te laten vervaardigen, bestemd voor de trappenhal naar de raadszaal.

Besluit Burgemeester en Wethouders d.d. 24 april 2024:

Conform.

1. Aanleiding

In het vorig jaar, in opdracht van de gemeenten, verschenen onderzoeksrapport “Onvoltooid verleden, ontrecting en rechtsherstel van Joodse inwoners in de gemeenten Maastricht, Amby en Heer”, staat vermeld dat van de twee raadsleden die tijdens de Duitse bezetting actief waren in het verzet en beiden door de Nazi’s zijn vermoord, de heer Lokerman hiervoor geëerd werd met een plaquette en de heer Kraft (door toedoen van de toenmalige burgemeester) niet. Deze ongelijke behandeling wordt hierbij rechtgezet.

De heer Krabbendam heeft in een recente brief aan de burgemeester tevens aandacht gevraagd voor deze ongelijke behandeling en verzocht om ook de heer Kraft eenzelfde eerbetoon te laten toekomen.

2. Context

Lambert (Bèr) Kraft werd op 6 februari 1902 in Maastricht aan de Helstraat 39 (nu Sint Bernardusstraat) geboren als oudste zoon van Thomas Kraft die in het Gemeentelijke slachthuis aan de Franschensingel werkte. Hij trouwde op 3 februari 1926 met Maria Agnes Renkens en is dan groentehandelaar. Zij kregen vier kinderen.

In 1938 treedt Bèr Kraft officieel toe tot de CPN en neemt zitting in het districtsbestuur van de afdeling Maastricht. Tijdens de Gemeenteraadsverkiezingen van 1939 wordt hij voor de CPN gekozen in de Maastrichtse Raad. In totaal brengen dan 1532 kiezers hun stem uit op de CPN, voldoende voor hem om als eerste en enige communistische afgevaardigde in de Maastrichtse gemeenteraad gekozen te worden. Kraft gaat evenals mederaadslid Jo Lokerman tegen de nazi’s in de oorlog in het verzet.

Verzet

Bèr Kraft is lid van verzetsgroep De Vonk. Het gelijknamige blad wordt bij hem thuis gedrukt.

Door de Geheime Feldpolizei wordt hij na de Duitse bezetting op 8 december 1940 voor de eerste keer gearresteerd, hij komt namelijk voor op de lijst die de Maastrichtse NSB-inspecteur van politie G. Seelen voor de oorlog heeft opgemaakt en werd doorgespeeld aan de Duitsers. Kraft wordt verweten hulp te hebben gegeven aan met name Duitse communistische en socialistische vluchtelingen. Bekend is dat Bèr Kraft voor het begin van de oorlog een Duitse communistische arbeider uit het Duitse Roergebied thuis onderdak heeft gegeven. Hij wordt nu voor enkele maanden in Kamp Schoorl opgesloten en op 18 februari 1941 weer vrijgelaten. Bèr Kraft neemt het verzetswerk weer op met het maken en distribueren van ‘De Vonk’. Zijn “vrijheid” duurt maar enkele dagen.

Op 28 februari 1941 wordt hij weer gearresteerd door de SIPO en de SD. Dit naar aanleiding van de felle anticommunistische reactie na de “Februaristaking” drie dagen eerder in Amsterdam. Deze keer zit hij vast tot 28 maart 1941 op het politiebureau in Wyck. De arrestatie van Kraft betekent ook het einde van het clandestien uitgegeven blad De Vonk.

Op 25 juni 1941 wordt Kraft opgepakt, voor de derde keer door de SD. Dit heeft alles te maken met de Duitse jacht op communisten nadat het Molotow-Ribbentropact is verbroken en Duitsland de Sovjet-Unie de oorlog verklaart. Samen met drie andere bekende communisten komt hij terecht in de gevangenis op de Minderbroedersberg. Vervolgens wordt hij opnieuw naar kamp Schoorl gebracht. Van daaruit komt hij in Duitse concentratiekampen terecht waaronder Neuengamme, waar hij zwaar lichamelijk werk moet verrichten onder erbarmelijke omstandigheden.

In juni 1942 wordt hij in Neuengamme geselecteerd met 44 andere Nederlandse communisten voor een vergassingsexperiment in Bernburg. Hier wordt hij op 22 juni 1942 vergast in een zogenaamd verpleeghuis. Hij is dan 40 jaar.

Krafts stoffelijk overschot is in Bernburg gecremeerd zo blijkt uit het nauwkeurig bijgehouden “Totenbuch” van slachtoffers.

3. Gewenste situatie

De ongelijke behandeling van beide oud-raadsleden, die actief waren in het verzet en vermoord zijn, recht te zeten door aan Bèr Kraft hetzelfde eerbetoon toe te kennen als aan Jo Lokerman.

4. Effect op duurzaamheid en/of gezondheid

N.v.t.

5. Effect op de openbare ruimte

N.v.t.

6. Personeel en organisatie

N.v.t.

7. Informatiemanagement en automatisering (incl. Smart City)

N.v.t.

8. Financiën

De kosten voor het vervaardigen van de herdenkingsplaquette bedragen €9800 (exclusief btw.). Deze komen ten laste van het budget facilitaire zaken. Een klein deel van de betaalde btw vormt voor de Gemeente Maastricht een kostenpost. Dit heeft ermee te maken dat dekking vanuit het budget voor facilitaire zaken plaatsvindt. Deze btw wordt opgevangen binnen dit budget.

9. Aanbestedingen

Conform het gemeentelijk inkoop- en aanbestedingsbeleid kan de opdracht worden verleend door middel van een enkelvoudige procedure.

10. Participatie tot heden

De burgemeester heeft ter voorbereiding van dit voorstel een gesprek gehad met de kleinzoon van de heer Kraft en de heer Krabbendam.

11. Voorstel

Het college besluit om ter nagedachtenis aan oud-raadslid Bèr Kraft een plaquette te laten vervaardigen, bestemd voor de trappenhal naar de raadszaal.

12. Uitvoering, evaluatie en vervolg

Ideeën over het vervaardigen van een herdenkingsplaquette voor Bèr Kraft zijn reeds in 2022 door betrokkenen besproken met de Maastrichtse kunstenaar/dichter Maarten van de Berg. Daarom is ter voorbereiding van dit collegevoorstel met betrekking tot de kosten contact met hem opgenomen en zal, na besluitvorming, de opdracht aan hem worden verstrekt.

In het komende najaar zal een geschikte datum worden gekozen voor de onthulling van de herdenkingsplaquette.